

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Методичні матеріали до практичних занять
з дисципліни “ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ 20 – 21
СТОЛІТТЯ”
(для студентів спеціальності «Середня освіта. Українська мова та
література» (7 семестр))

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
української філології та журналістики
Протокол № 6 від 03.02.2021

Сєвєродонецьк 2021

УДК 811.161.2'271

Методичні матеріали до практичних занять з дисципліни «Історія української літератури 20 – 21 століття» (для студентів спеціальності «Середня освіта. Українська мова та література» (7 семестр)) / Уклад.: О.А. Карловас. – Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2021. – 24 с.

Вивчення курсу “Історія української літератури 20 – 21 століття” передбачає ознайомлення з основними етапами та історичними умовами розвитку української літератури, закономірностями художнього процесу та його складових; зорієнтованість в основних напрямках, тенденціях і перспективах розвитку українського літературного процесу; вироблення навичок літературознавчого аналізу твору.

Представлено плани та завдання до практичних занять, літературу до курсу, питання, що виносяться на залік.

Укладач:

О.А.Карловас, ст. викладач

О.А.Карловас, ст. викладач

Відповідальний за випуск:

Рецензент:

Г.П. Бондаренко, зав. каф.,
доцент, к.пед.н.

Затверджено на засіданні методичної комісії факультету гуманітарних наук,
педагогіки та психології

Протокол № від 2021

Голова комісії

Г.П. Бондаренко

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

Тема: ЗАРОДЖЕННЯ НОВІТНЬОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ. ТВОРЧІСТЬ П.ТИЧИНИ

План

1. Суспільні та культурно-естетичні умови зародження новітньої української літератури.
2. Суперечності та складності літературного процесу 20 – 30-х років. Утворення літературних об'єднань та угруповань, їхні естетичні орієнтири.
3. Літературна дискусія 1925 – 1929 років. Роль М. Хвильового та М. Зерова у ході дискусії.
4. Життєвий шлях, формування ідейно-художніх поглядів П.Тичини.
 - 4.1. Проблематика та особливості поетики віршів зі збірки "Сонячні кларнети".
 - 4.2. Збірка "Плуг" і поезія революції перебудови світу.
 - 4.3. Творчість П. Тичини в роки Другої Світової війни.
 - 4.4. Основні теми і мотиви післявоєнних збірок поета.
 - 4.5. Епічний розмах у поемі-симфонії "Сковорода", образ українського філософа.
 - 4.6. Особливості поетичного стилю П. Тичини, новаторство його творів.

Конспект

1. Опрацювати статті з книги "20-ті роки: літературні дискусії, полеміки". – К., 1991. – С.19 – 68. – Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0002017>
2. Стаття Коцюбинської М. Корозія таланту // Радянське літературознавство. – 1989. – № 11. – Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/1389237/>

Завдання

1. Дослідити асоціативну метафорику та поетичну градацію вірша "Я сказав тобі лиш слово". Визначити, яку роль виконує паралелізм, у яких жанрах УНТ він найчастіше вживається? Звернути увагу на художні паралелі: людина – природа.
2. Окреслити образ-символ "Сонячних кларнетів" та "кларнетизму" як творчого стилю поета.
3. Пояснити основну метафору творення нового світу в поетичних текстах збірки "Плуг". Як образ нового світу видозмінюється в подальшому у творах П. Тичини?
4. Проаналізувати тональність збірки "Замість сонетів і октав". Чим вона зумовлена? Про що свідчить стан ліричного героя? Які поетичні рядки збірки виражають протест проти жорстокості, революційного терору, страхіть громадянської війни.
5. Прокоментувати присвяту збірки "Вітер з України". Назвати художні засоби, які увиразнюють текст? Чи можна стверджувати її етапність у творчій біографії П. Тичини й подальший поворот до доктрини соцреалістичної естетики?
6. Звернути увагу на зображення соцреалістичного героя в ліриці 30 – 40-х років (збірки "Чернігів", "Чуття єдиної родини", "Партія веде"). Образ Олесі Кулик у поезії "Пісня трактористки" як нової людини.

Література

1. Історія української літератури ХХ ст.: У 2-х книгах. – К.: Либідь, 1993. Книга 1. – С.70 –124, 125 –148.
2. 20-ті роки: літературні дискусії, полеміки. – К.: Дніпро, 1991. – С.19 – 68.
3. Неврлий М. Українська радянська поезія 20-х років: Мікропортрети в художніх стилях і напрямках. – К.: Вища школа, 1991. – С. 71 – 81.

4. Мукомела О. Невідоме: сторінки літературної дискусії // Слово і час. – 1990. – № 1.
5. Петров В. Спогади про Миколу Зерова // Українська мова і література в школі. – 1990. – № 4. – С.29.
6. Насмінчук Г. Ідейно-естетичні шукання в українській радянській літературі 20-х – початку 30-х років // Українська мова і література в школі. – 1991. – № 4. – С.22.
7. Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ століття. – К.: Рось, 1994. – Книга 2.
8. Лощинська Н. Літературні дискусії 20-30-х рр.: від полемічних заперечень до політичних доносів // Дивослово. – 2000. – № 1. – С. 13 – 15.
9. Меженко Юрій П. Тичина «Соняшні кларнети» // Українська мова і література в школі. – 1991. – № 9. – С.91– 93.
10. Тельнюк С.В. Молодий я, молодий... – К.: Дніпро, 1990.
11. Жулинський М. Із забуття – в безсмертя. – К.: Дніпро, 1990. – С.237 – 251.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2

Тема: “РОЗСТРІЛЯНЕ ВІДРОДЖЕННЯ”. ТВОРЧІСТЬ М. ХВИЛЬОВОГО ТА Є. ПЛУЖНИКА

План

1. Поняття “Розстріляне відродження”. Його причини та наслідки.
2. Зображення трагедії покоління, руйнування ідеалів у прозі М. Хвильового. Екзистенційна проблематика творів.
 - 2.1. Романтичне начало в зображенні революції у творах М. Хвильового (“Кіт у чоботях”, “Солонський Яр”).
 - 2.2. Суперечність між гуманістичними ідеалами та жорстокою дійсністю в прозі М. Хвильового (“Мати”, “Я (Романтика)”).
 - 2.3. Елементи імпресіонізму у творчості М. Хвильового (“Редактор Карк”, “Синій листопад”).
 - 2.4. Викривально-сатирична спрямованість новел і повістей М. Хвильового (“Іван Іванович”, “На глухій шляху”, “Сентиментальна історія”).
3. Творча манера Є. Плужника.
 - 3.1. Експресіоністичні мотиви збірки “Дні”.
 - 3.2. Новаторство жанру медитації (“...І ось ляжу – родючий гній”, “Для вас, історики майбутні”, “Суди мене...” та ін.)
 - 3.3. Пейзажна лірика митця (“Вчись у природи творчого спокою”, “Ніч...а човен – як срібний птах!” та ін.)
 - 3.4. Інтимна лірика поета (“Річний пісок слідок ноги твоєї” та ін.)
4. Лірико-філософська поема “Галілей”: історична основа, образ героя.

Конспект

Прочитати есе “Камо грядеши”. Виписати цитати, які пояснюють авторську інтерпретацію понять “романтика вітаїзму”, “нове пролетарське мистецтво”, міфологізування природи, “бойовий ідеалізм”.

Завдання

1. Опрацювати теоретичні питання плану.

2.Зробити художній аналіз новели “Я (Романтика)”.

2.1.Звернути увагу на те, що в психологічній новелі основне навантаження лягає не на сюжет, а на свідомі та несвідомі порухи душі персонажа, а також на такі моменти, як:

- поетика назви твору;
- причина нав'язливої думки безіменного чекіста, етапи її трансформації у

страшну реальність.

2.2.Зіставити образ чекіста з образом Родіона Раскольнікова з роману “Злочин і кара” Ф.Достоевського.

2.3. Прокоментувати цитату: “Мислі різали мій мозок. Що я мушу робити? Невже я, солдат революції, схиблю в цей відповідальний момент? Невже я покину чати й ганебно зраджу комуну?” Пояснити вираз “особистий Мефістофель”.

2.4. Проаналізувати різні типи революціонерів. У яких образах твору вони втілюються? Як до них ставиться автор?

3. Зробити художній аналіз етюду “Кіт у чоботях”.

3.1.Звернути увагу на функціонування алюзії в самій назві твору. Чи виконує ця назва роль лише маркування, чи тяжіє автор до демонстративної міжетекстовості?

(Детально про це читати: Барт Р. Текстуальний аналіз “Вальдемара” Е. По / Р. Барт // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 501).

3.2. Проаналізувати лірико-романтичний характер зображення головного героя твору. Що об'єднує, на вашу думку, казкового Кота у чоботях і Гапку (товариша Жучка).

4. Екзистенційна проблематика роману “Вальдшнепи”:

– за спостереженням Є.Маланюка, цей твір є політичним трактатом і творчою невдачею автора “з строгого літературного погляду”, порівняно з творами Вульф, Дж. Джойса, М. Пруста. Довести, що це зразок експериментального роману, базованого на синтезі різних жанрів. Підготувати художній аналіз твору.

5. Дослідити образ серця в збірці Є. Плужника “Дні”. Чому у творах він тісно пов'язаний з мотивом болю? Наведіть приклади з художніх текстів, де образ серця є провідним. Чи виступає він органом найвищого духовного значення? Подумайте, чи співзвучна інтерпретація образу серця в поезіях Є. Плужника з філософією Юркевича, біблійним ученням?

6. Прокоментувати епіграф, узятий автором до збірки “Дні”. Підготуватите до художнього аналізу кілька поезій із збірки,

7. Зробити художній аналіз поеми “Галілей”. Звернути увагу на характеристики автором епохи. Чи співзвучний Є. Плужник з П. Тичиною “сонячнокларнетних” часів?

7.1. Пророкування майбутнього. Чи носить воно біблійний характер? Довести, посилаючись на текст. Що вдалося передбачити автору?

7.2. З ким себе асоціює Є. Плужник? Який для цього знаходить вагомий аргумент? Чи є ліричний герой Плужникового твору “муравлем революції”, як у новелах М. Хвильового?

7.3. Що надає твору оптимістичного пафосу? Зіставити його з “романтикою вітаїзму” М. Хвильового.

7.4. Пояснити, чому твір має таку назву, адже про Галілея є лише одна згадка? Як опальна істина Галілея переходить на життя суспільства часів НЕПу?

7.5. Чи є останнім аргументом в авторській полемізації фінал поеми?

Гей! Герої! Каліки! Службовці!

Торговці! Поетики!

А живить собі, як вам бажається!

Все-таки обертається.

Література

1. Агеєва В. Автор і герой у структурі новели Миколи Хвильового // Слово і час. – 1993. – № 12. – С. 16 – 21.
2. Агеєва В. “Зайві люди” у прозі Хвильового // Слово і час. – 1989. – № 10. – С. 3 – 10.
3. Гречанюк С. День повернення Миколи Хвильового // Українська мова і література в школі. – 1987. – № 12. – С. 17 – 26.
4. Жулинський М. Микола Хвильовий // Із забуття – в безсмертя. – К., 1990. – С. 264 – 277.
5. Жулинський М. Талант незвичайний і суперечливий // Вітчизна. – 1987. – № 12.
6. Лігостова О. Вибір героїв Хвильового // Слово і час. – 1995. – № 1. – С. 56 – 59.
7. Нові імена в програмі з української літератури: Посібник для вчителя / Упор. В.Я.Неділько. – К.: Освіта, 1993. – С. 146 – 169.
8. Партач Н. Утопічний характер “загірної комуні” М. Хвильового // Слово і час. – 1998. – № 6. – С. 11 – 14.
9. Ставицька Л. Лінгвоестетичний аналіз новели М. Хвильового “Я (Романтика)” // Дивослово. – 1998. – № 11. – С. 10 – 12.
10. Харчук Р. “Речі, які не вибирають” // Українська мова і література в школі. – 1991. – № 8. – С. 52 – 54.
11. Шевчук В. Драма М. Хвильового // Слово і час. – 1994. – № 2.
12. Неврлий М. Українська радянська поезія 20-х років : Мікропортрети в художніх стилях і напрямках / М. Неврлий. – К. : Вища школа, 1991.
13. Розстріляне відродження : Антологія 1917–1933 : Поезія – проза – драма – есей / упорядкув., передм., післямова Ю. Лавріненка. – К. : Смолоскип, 2002. – 984 с.
14. Садівська В. “Побачити” силу словесного образотворення // Урок української. – 2007. – № 9 – 10.
15. Токмань Г. Євген Плужник (1898-1936) // Дивослово. – 2009. – № 12.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

Тема: ХУДОЖНЯ МАЙСТЕРНІСТЬ М. РИЛЬСЬКОГО ТА В. СОСЮРИ

План

1. Рання творчість М. Рильського.
2. “Неокласичний” період творчості М. Рильського.
3. Поетичні твори 30 – 40-х років ХХ століття. Зображення природи й праці.
4. Основні мотиви поезій періоду Другої світової війни (збірка “За рідну землю”, “Світова зоря”, “Велика година”, “Неопалима купина”, “Слово про рідну матір”).
5. “Третє цвітіння” у творчості поета. Вірші на теми мистецтва, інтимна та філософська лірика.
6. Поетика поеми “Жага”, образна система, історія написання й переробок.
7. Особливості поетичного стилю, новаторство у змісті й формі поезії М. Рильського.
8. Літературна діяльність В. Сосюри.
- 8.1. Художній аналіз поеми “Червона зима”.
- 8.2. Особливості інтимної та пейзажної лірики (“Так ніхто не кохав”, “Коли потяг у даль загуркоче”, “Білі акації будуть цвісти”, “Васильки”, “Ластівки на сонці”, “Марія”).

8.3. Патріотична лірика поета (“Любіть Україну”, “Солов’їні далі, далі солов’їні”, “Як я люблю тебе, мій краю вугляний”).

8.4. Проблематика та художні особливості поеми “Розстріляне безсмертя”.

Конспект

Опрацювати статтю Кодак М. Динаміка авторської свідомості Володимира Сосюри: симультанний аналіз поезій 1920 – 1936 рр. // Слово і час. – 2006. – № 11. – С.52 – 57.

Завдання

1. Опрацювати теоретичні питання плану.
2. Підготувати презентацію на тему “Основні засади “Соціалістичного реалізму”. Деформація естетичних категорій, нівелювання національного духу письменства”.
3. Проаналізувати один вірш (на вибір) М. Рильського та В. Сосюри за схемою (див. Додатки).

Література

1. Крижанівський С.А. Максим Рильський. – К.: Вища школа, 1985.
2. Лещенко Т.О. Гуманістичний пафос лірики М. Рильського останніх літ // Українська мова і література в школі. – 1989. – № 8.
3. Неділько В., Монастирський Л. Материк поезії Максима Рильського // Дивослово. – 1995. – № 3.
4. Зеров М. Літературний шлях Максима Рильського // Зеров М. Твори: В 2-х т. – К., 1990. – Т.2. – С.547–562.
5. Ковальчук О. М. Рильський у школі сьогодні // Дивослово. – 1995. – № 3; № 7.
6. Маланюк Є. М. Рильський в 50-ліття // Дивослово. – 1995. – № 3. – С.4–11.
7. Найдан М. Фольклорні, релігійні та літературні мотиви в поемі М. Рильського “Жага” // Слово і час. – 1998. – № 6. – С.6 – 11.
8. Моренець В. Володимир Сосюра. – К.: Дніпро, 1990.
9. Гончар О. Голос ніжності і правди // О. Гончар. Письменницькі роздуми. – К., 1980.
10. Асеева С. Твори В. Сосюри в роки війни // Українська мова і література в школі. – 1991. – № 11. – С. 73.
11. Гавриленко О. Осінні мелодії Володимира Сосюри // Українська мова і література в школі. – 1991. – № 7. – С. 61.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4 – 5

**Тема: ХУДОЖНЯ СВОЄРІДНІСТЬ ТВОРЧОГО ДОРОБКУ
В. ПІДМОГИЛЬНОГО ТА М. КУЛІША**

План

1. Урбаністичні мотиви в романі “Місто”.
 - 1.1. Розглянути світовий мотив підкорення людиною міста в романі “Місто”.
 - 1.2. Проблематика та композиція твору. Особливості розвитку сюжету.
 - 1.3. Система образів роману “Місто”. Характеристика Степана Радченка: світоглядна та психологічна еволюція характеру.
 - 1.4. Принцип зображення жіночих характерів.
 - 1.5. Багатогранний образ міста.
 - 1.6. Художні особливості роману “Місто”.

2. Доля національного відродження в романі “Невеличка драма”.
3. Художня своєрідність драматургії Миколи Куліша.
- 3.1. Історія створення п'єси “97”. Система образів, особливості змалювання життя у творі. Сценічна доля п'єси “97”.
- 3.2. Філософська насаженість драми “Народний Малахій”. Образ Малахія Стаканчика.
- 3.3. Проблематика комедії “Мина Мазайло”. Індивідуалізація мови дійових осіб. Художнє відтворення проблеми українізації, запроваджуваної в 20-х роках ХХ століття, її прихильників та супротивників (Мокій – Мина, дядько Тарас, тьотя Мотя).
- 3.4. Проблематика драми “Патетична соната”. Система образів твору. Оригінальність і довершеність художньої форми “Патетичної сонати”. Роль музики в драмі. Романтичні мотиви п'єси.
4. Новаторство Куліша-драматурга.

Конспект

1. Стаття Котик І. Ірраціональне і раціональне в характерах героїв В. Підмогильного // Слово і Час. – 2003. – № 5.
2. Стаття Голобородька Я. Духовний подіум М. Куліша // Дивослово. – 2002. – № 12. – С.10–13.

Завдання

1. Опрацювати теоретичні питання плану.
2. Підготувати мінідоповідь на тему “Урбаністичні уявлення В. Підмогильного в контексті шпенглерівської філософії”.
3. Підібрати відеоматеріали, присвячені вивченню роману “Місто” в школі.

Література

1. Деркач Л. Трансформація подорожі міфологічного героя у структурі наративної людини “Міста” В. Підмогильного // Слово і Час. – 2007. – № 4.
2. Ковальчук О. “Мистецтво жити” як альтернатива стратегіям буття: “Невеличка драма” В. Підмогильного // Дивослово. – 2004. – № 2.
3. Лілік О. “Історія української душі”: Вивчення роману В. Підмогильного «Місто» в руслі екзистенціальної парадигми // Українська література в загальноосвітній школі. – 2007. – № 3.
4. Міхно О. Організація дослідницької діяльності учнів під час вивчення життєвого і творчого шляху В. Підмогильного // Українська мова і література в школі. – 2008. – № 2.
5. Мовчан Р. Особливості осмислення українського модернізму 20-х років ХХ ст. // Дивослово. – 2010. – № 4.
6. Мовчан Р. Український модерністичний роман “Місто”, “Невеличка драма” В. Підмогильного // Дивослово. – 2001. – № 2.
7. Слюсар А. Знавець роману В. Підмогильного “Місто” // Дивослово. – 2009. – № 12.
8. Тимків М. Інтелектуальні моральні засади життя Степана Радченка: Образ головного героя роману В. Підмогильного “Місто” з точки зору авторські позиції // Дивослово. – 2005. – № 10.
9. Голобородько Я. Архітектонічна культура комедії М. Куліша “Мина Мазайло” // Дивослово. – 2002. – № 4. – С. 2–5.
10. Голобородько Я. Микола Куліш: людина, аналітик, митець, особистість // Слово і час. – 2002. – № 5. – С. 184–193.
11. Голобородько Я. “Патетична соната” України: Художні версії Миколи Куліша // Вітчизна. – 1998. – № 1–2. – С.143–148.

12. Голобородько Я. Художньо-інтелектуальна аура Миколи Куліша // Українська література в загальноосвітній школі. – 2003. – № 1. – С. 50–64.
13. Голобородько Я. “...Я все одно буду відбивати і освітлювати національну проблему...”: Світоглядний стрижень Миколи Куліша // Вісник НАН України. – 2002. – № 9. – С.54 – 59.
14. Гусева С. "Любов ніжна і пристрасна" (М. Куліш і театр "Березіль") // Українська мова і література в школі. – 1993. – № 7. – С.21–23.
15. Жила С. Вивчення комедії М. Куліша “Мина Мазайло” у школі // Дивослово. – 1998. – № 1. – С. 21–26.
16. Зюбрицька М. Новаторський характер драматургії М. Куліша // Сучасність. – 1992. – № 2. – С. 12–16.
17. Когут О. Концепція новочасного месії у драмі М. Куліша “Народний Малахій” // Дивослово. – 2002. – № 1. – С.6–8.
18. Кореневич М. Експресіонізм у М. Куліш – джерела? // Слово і час. – 1998. – № 11. – С.77–79.
19. Красильникова О. Драматургічні образи М. Куліша. Сценографічна інтерпретація // Слово і час. – 1993. – № 12. – С.63–67.
20. Кудрявцев М. Вивчення творчості Миколи Куліша в школі: Посібник для вчителя. – Тернопіль, 2000. – 64 с.
21. Панченко В. Арки і шибениці (драматургія М. Куліша). Авторська серія “Урок літератури”. – Кіровоград, 1997. – 40 с.
22. Саєнко В. Українська класика ХХ століття: художня своєрідність п’єси “Мина Мазайло” Миколи Куліша // Українська мова та література. – 2001. – число 20 (228). – С.4–7.
23. Ставицька Л. Про символіку драм Миколи Куліша // Українська мова та література. – 1997. – № 24. – С.5.
24. Чумаченко А. “Гра” і “промова” Миколи Куліша // Сучасність. – 1998. – № 5. – С. 110–121.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

**Тема: “НІКОЛИ НЕ СМІЯВСЯ БЕЗ ЛЮБОВІ”: ГУМАНІЗМ УСМІШОК
ОСТАПА ВИШНІ**

План

1. Вплив життєвої біографії Остапа Вишні на тематичне спрямування творів. Світобачення митця.
2. Жанрова своєрідність творів Остапа Вишні.
3. Художній аналіз усмішок Остапа Вишні.
 - 3.1. Автобіографічні усмішки (“Як ми колись учились”, “Отак і пишу”, “Великомученик О.Вишня”, “Все життя з Гоголем”, “Панська ялинка”). Мистецькі пласти “Моєї автобіографії”.
 - 3.2. Українська ментальність у фокусі сатирика (“Чухраїнці”, “Дещо з українознавства” та ін.).
 - 3.3. Мисливські усмішки О. Вишні як синтез народного анекдоту та пейзажної лірики (“Відкриття охоти”, “Заєць”, “Сом”, “Бенгальський тигр”, “Як засмажити коропа”, “Екіпіровка мисливця”, “Як варити і їсти суп із дикої качки” та ін.).
 - 3.4. Засоби комічного в “Зенітці” (застосування військової термінології, русизми, комізм ситуацій).

4. Образ оповідача в усмішках гумориста.

Конспект

Вірний Б. Остап Вишня. Усмішки // Слово і час. –1990. – № 10. – С.15 –19.

Завдання

1. Опрацювати теоретичні питання плану.
2. Дати визначення понять, скориставшись словником літературознавчих термінів: *гумор, сатира, іронія, усмішка, фейлетон, гумореска*.
3. Дібрати з текстів усмішок пейзажні описи. Чим вони характерні?
4. Прослухати усмішку “Як варити і їсти суп із дикої качки” – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=yHRWffg4Sn0&ab_channel=Audio-%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B0

Література

- 1.Зуб І. Сміх крізь сльози (Українська гумористика 20–30-х років) // Українська мова та література. – 1998. – Ч.12. – С.1 –2.
2. Зуб І. Остап Вишня. Риси творчої індивідуальності. – К., 1991.–172 с.
- 3.Історія української літератури ХХ ст.: У 2 кн. / За ред. В.Г. Дончика. – К. –1998. – С. 358 –368.
- 4.Лавріненко Ю. Остап Вишня // Українське слово: Хрестоматія: В 4 кн. – К., 1996. – Кн.1. С. 480 – 488.
5. Мовчан Р. Українська проза ХХ століття в іменах. – Вип.1. – К., 1997. – С.62 –79.
6. Присяжна Т. Сторінками життєпису Остапа Вишні // Дивослово. – 1996. –№ 12. – С. 42 – 45.
7. Суворовцева Н. Перехрещені стежки: (Остап Вишня) // Слово і час. – 1991. – № 8. – С.74 –76.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

Тема: “ПРАЗЬКА ПОЕТИЧНА ШКОЛА” УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ

План

1. “Празька школа” як символ незнищеності духу “розстріляного відродження”: історіософічність поетів-“пражан”, висока культура поетичного письма, сукупність мотивів.
 - 1.1. Відгомін літописної традиції в поетичному доробку Ю. Дарагана.
 - 1.2. Історизм творчої манери О. Лятуринської.
 - 1.3. Інтимність лірики Н. Лівицької-Холодної.
 - 1.4. Настрої бунту й боротьби в поезіях О. Теліги. Аналіз поезій “Поворот”, “Сучасникам”, “Усе – лише не це!”, “Лист”, “П’ятий поверх”, “Вечірня пісня” та ін.
 - 1.5. Філософічність творчості О. Ольжича. Аналіз поезій “Господь багатий нас благословив...”, “Захочеш – і будеш” та ін.
2. Є. Маланюк – визначний представник поезії “празької школи”.
 - 2.1.Неоднозначність образу України у збірці “Земля й залізо”.
 - 2.2.Аналіз поезій “Під чужим небом”, “Істотне”, “Стилет чи стилос?..”, “Земна мадонна” та ін.

Конспект

Маланюк Є. Ф.: Нариси з історії нашої культури / Є. Маланюк. – К.: Обереги, 1993. – 79, [2] с. – Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=13778>

1. Які етапи формування української національної самосвідомості виділяє автор?
2. Пояснити, який зміст вкладає Є. Маланюк у вирази “візантійська мідь”, “варязька сталь”, “Еллада степова” (дослідити нормандську теорію про виняткову роль варягів у створенні Київської державності), “комплекс Еллади”, “ніч бездержавності”, “національна недовірливість Гоголя”, “геокультура України”.

Завдання

1. Опрацювати теоретичні питання плану.
2. Підготувати презентацію про одного представника “Празької поетичної школи” (на вибір).

Література

1. Агеева В. П., Бойко Л. С., Брюховецький В. С., Бурбела В. А., Громова В. В. Історія української літератури XX століття: Кн. 1: Перша половина XX століття. – К.: Либідь, 1998. – 464 с.
2. Грабович Г. До історії української літератури. – К.: Критика, 2003. – 631 с.
3. Ільницький М. М. Від “Молодої Музи” до “Празької школи” / НАН України; Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. – Львів, 1995. – 318 с.
4. Климентова О.В. Творчість Олени Теліги і літературно-культурологічна ситуація “Празької школи”: автореф. дис... канд. філол. наук: 10.01.01 / Національний педагогічний ун-т ім. М.П. Драгоманова. – К., 2001. – 19 с.
5. Ковалів Ю.І. “Празька школа”: на крутосхилах “філософії чину”. – К.: Бібліотека українця, 2001. – 120 с.
6. Оліфіренко В. В. Підручник з української літератури: історія і теорія. – Донецьк: Східний видавничий дім, 2003. – 324 с.
7. Синевич Б.М. Теоретичні проблеми літературознавства в працях письменників “празької школи”: автореф. дис... канд. філол. наук: 10.01.06 / Донецький національний ун-т. – Донецьк, 2001. – 20 с.
8. Українець С.Я. Національне як екзистенційний проект і рух екзистенції у предметному полі Празької поетичної школи: дис... канд. філос. наук: 09.00.04 / Рівненський держ. технічний ун-т. – Рівне, 2002. – 190 с.
9. Чижевський Д. І. Історія української літератури. – К.: Академія, 2003. – 568 с.
10. Васишин І. Життя – смерть – безсмертя: екзистенціальний дискурс у філософській ліриці Є. Маланюка // Слово і Час. – 2007. – № 11.
11. Вовканець Н. Євген Маланюк – поет своєї епохи / Н.С. Вовканець // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2007. – № 11.
12. Крупач М. Невідомий Євген Маланюк / М. Крупач // Дзвін. – 2006. – №№ 4, 5 – 6.
13. Савченко О. Україна як образ-концепт в історіософії Євгена Маланюка // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2006. – № 34, грудень.
14. Салига Т. “Поезія і ніж” та образи – на шаблі...“ // Сучасність. – 2006. – № 1.
15. Хворостяний І. Євген Маланюк // Дніпро. – 2009. – № 3.
16. Циховська Е. Катастрофічні мотиви у творчості Є. Маланюка і Ю. Лободовського // Слово і Час. – 2008. – № 2.
17. Циховська Е. Поезія Є. Маланюка і Польща: компаративні аспекти // Слово і Час. – 2008. – № 2.
18. Циховська Е. Творчість Є. Маланюка як модель міжкультурної художньої комунікації // Слово і Час. – 2007. – № 4.
19. Шевцова Л. “Завжди один, бо завжди проти течії...” // Дивослово. – 2008. – № 9.

Тема: ОРГАНІЗАЦІЯ МУР. ТВОРЧИЙ ДОРОБОК І. БАГРЯНОГО ТА У. САМЧУКА

План

1. Літературне об'єднання українських письменників в еміграції МУР: історія створення, мета, творча діяльність.
2. Місце І. Багряного в українській та світовій літературі.
3. Роман “Тигролови”, рецепція роману в літературній критиці.
 - 3.1. Жанрова своєрідність твору; образи-символи; фольклорні елементи, їх роль у розкритті ідейного задуму автора.
 - 3.2. Образ Григорія Многогрішного як втілення багрянівського ідеалу українського інтелігента 30-х років.
 - 3.3. Жіночі образи роману: Ганни Морозихи, старої Сірчихи, Наталки, засоби їх творення.
 - 3.4. Проблема збереження національного менталітету і традицій української сім'ї.
4. Улас Самчук як літописець українського простору. Світобачення митця.
 - 4.1. Роман “Марія” – перший твір в українській літературі про голодомор.
 - 4.2. Тематика та проблематика роману “Марія”.
 - 4.3. Жанрова специфіка “Марії” (роман-хроніка? повість-хроніка? художня біографія?).
 - 4.4. Образна система твору, стильові особливості (синтез неореалістичної документальності, монументалізму, біблійно-житійного пафосу, піднесено-узагальнювальних описів).
 - 4.5. Мистецька неповторність образу Марії, утілення в ній кращих рис українського жіноцтва.
 - 4.6. Маргинальні герої Уласа Самчука (Гнат, Корній, Мартин Заруба) як носії визначальних рис українського менталітету.
 - 4.7. Змалювання агресивної й антинародної суті більшовицької влади на селі. Трагедія руйнування українського роду. Картини голодомору.
 - 4.8. Трагічний оптимізм роману “Марії”.

Конспект

Пінчук С. Улас Самчук та його роман про голодомор 33-го // Самчук У. Марія. – К. – 1991. – С. 171 –188.

Завдання

- 1.Опрацювати теоретичні питання плану.
- 2.Підготувати цитатний матеріал й оформити свої міркування, роздуми у зв'язну відповідь про одного з героїв роману І. Багряного “Тигролови”.
3. Схарактеризувати образ-лейтмотив сонця в романі “Марія”. Виписати з тексту твору відповідні цитати на підтвердження своїх думок.

Література

1. Багрянний І. Автобіографія // Слово і час. – 1994. – № 2. – С.6 – 8.
2. Бондарчук Л. “На Україну повернусь...” Іван Багрянний. Життя та творчість // Українська мова та література . – 1999. – Ч. 39 (151). – С. 6 –8.
3. Гусева С. Тема уроку “Тигролови” І. Багряного // Слово і час . – 1994. – № 6. – С. 61 – 65.
4. Жулинський М. Іван Багрянний // Слово і час . – 1991. – № 10. – С. 7 – 13.

5. Історія української літератури ХХ ст. : У 2 кн. / За ред. чл.-кор. НАН України В.Г. Дончика . – К., 1998. – С. 231 – 235.
6. Миронець Н. Слідчі справи Івана Багряного (за матеріалами архівів ДПУ–НКВС) // Слово і час. – 1995. – № 5 – 6. – С. 62 – 69.
7. Семенчук І. До вивчення творчості Івана Багряного // Українська мова та література . – 1996. – Ч. 5. – С. 2 –3; 1996. – Ч. 10. – С. 2 – 4; 1997. – Ч.18. – С.2 – 5.
8. Череватенко Л. Ми не кинемо зброї свої! (Іван Багряний) // Дніпро. – 1998. – № 7 – 8. – С.131 – 134.
9. Череватенко Л. “Ходи тільки по лінії найбільшого опору і ти пізнаєш світ” // Дніпро. – 1990. – № 12. – С. 61 – 67.
10. Шугай О. Одиссея української людини, або Витоки епічного мислення Івана Багряного : Письменник, політик, борець // Пам'ять століть. – 1998. – № 5. – С. 2– 27.
11. Яценко Т. Національні традиції родинного виховання в романі І. Багряного “Тигролови” // Українська література в загальноосвітній школі. – 1999. – Ч.1. – С. 30 – 34.
12. Історія української літератури ХХ ст.: У 2 кн. Друга половина ХХ століття / За ред. чл.-кор. НАН України В.Г. Дончика. – К., 1998. – Кн.2. – С. 227 – 230.
13. Костюк Г. Образотворець “времени лютого” // Українське слово. – Кн. 2. – К., 1994. – С. 499 – 513.
14. Мовчан Р. Українська проза ХХ століття в іменах. Вип. 1. – К., 1997. – С.155 –173.
15. Нитченко Д. Листи письменників. – Мельборн, 1992. – С.183 – 184.
16. Садівська В. Народознавчий аспект аналізу роману Уласа Самчука “Марія” // Дивослово. – 1996. –№ 5 –7. – С. 43 – 46.
17. Слоньовська О. Ave, Marie! Розгляд роману У. Самчука “Марія” // Дивослово. – 1995. – № 7. – С. 40 – 43.
18. Солод Ю.Д. Українська література – ХХ (погляд у кінці тисячоліття. – К., 1997. – 383 с.
19. Багряна І. “І довго ти будеш плакати за мною”. Спогади дружини І. Багряного // Дніпро. – 1992. – № 10 – 12. – С. 176 – 179.
20. Дзюба І. Громадянська снага і політична прозорливість: (до 90-річчя від дня народження І. Багряного) // Дивослово. – 1996. – № 10. – С.3 – 8.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 10

Тема: ОСОБЛИВОСТІ ПРОЗИ О. ДОВЖЕНКА

План

1. О. Довженко – митець світового рівня. Проблема внутрішньо-духовного збереження письменника в добу тоталітаризму та соцреалістичної естетики. Причини душевних страждань геніального митця.
2. Узагальнена картина другої світової війни, філософське осмислення долі людини й народу в кіноповісті “Україна в огні”. Жанр, проблематика. Які “відхилення” від жанру кіноповісті ви помітили?
3. Автобіографічний характер твору Довженка “Зачарована Десна”. Джерела становлення особистості письменника. Образ оповідача, його світогляд, ставлення до природи та людей праці.
4. Художні особливості твору, роль пейзажу, народної пісні у “Зачарованій Десні”.

5. Єдність трагічного і ліричного, високого і буденного в “Повісті полум'яних літ”. Батальні сцени в творі, краса подвигу.
6. Характеристика героїв твору. Монументалізм образу Івана Орлюка. Сюжетна і характеротворча роль фольклору.

Конспект

1. Дзюба І. Знаки духовної співмірності: Штрихи до світового контексту естетики Олександра Довженка // Дивослово. – 1996. – № 1. – С. 3 – 9.

2. Лихачова К. М. Митець – завжди загадка і нею залишиться назавжди. – Режим доступу: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN9/10lkmnzn.pdf>

Завдання

1. Опрацювати теоретичні питання плану.
2. Виділити національні та загальнолюдські проблеми у творі “Україна в огні”. Як згадує про долю “України в огні” О. Довженко в “Щоденнику”.
3. Виписати з твору “Зачарована Десна” цитати про джерела становлення характеру письменника та його таланту.
4. Виокремити провідний конфлікт повісті. Чи споріднена вона з творами “Маленький принц” А. Сент-Екзюпері чи “Над прірвою в житті” Дж. Селінджера? Чи мають усі ці твори притчевий характер?

Література

1. Белік, Т. А. Олександр Довженко. Людина своєї епохи : [урок української літератури] // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2012. – № 8. – С. 22 – 30.
2. Балюх, Л. М. Олександр Довженко. “Україна в огні” : [урок української літератури] // Все для вчителя. – 2014. – № 10. – С. 11–13.
3. Андрейканіч А. І. Антологія українського плаката першої третини ХХ століття. – Косів: Видавничий дім “Довбуш”, 2012. – 120 с
4. Про Олександра Довженка у програмі «Велич особистости» • 25 студія // 2014. – Режим доступу:
5. Новиченко Л. Естетичні уроки Довженка // Новиченко Л. Вибрані праці: У 2-х т. – К., 1982. – Т. 2.
6. Семенчук І. Життєпис Олександра Довженка. – К., 1991.
7. Слоньовська О. “Але душа моя вільна” (Олександр Довженко через призму його “Щоденника”) // Дивослово. – 1996. – № 9. – С. 39 – 42.
8. Вдовенко Л. Відображення світогляду наших предків у повісті Олександра Довженка “Зачарована Десна” // Дивослово. – 1999. – № 11. – С. 42 – 45.
9. Рудкевич І. Образ автора в кіноповісті О. Довженка “Зачарована Десна” // Слово і час. – 2006. – № 11. – С. 25 – 30.
10. Олександр Довженко – кінорежисер, письменник, кінодраматург : науково-допом.бібліогр. показч. / Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка ; Наукова бібліотека ; [уклад. А. Книш, Н. Тюльпа, Л. Цуканова ; наук. ред. А. Печена ; бібліогр. ред. І. Рудькова ; літ. ред. І. Безкоровайна ; рец. А. Новиков; відп. за вип. А. Книш]. – Глухів, 2019. – 88 с. – Режим доступу: <http://biography.nbuv.gov.ua/rating/r2019/txt/g5/2006.pdf>
11. А. А. Гайворонська Огляд літературних архівів про О. Довженка (із зібрань ЦДАМЛІМ України). – Режим доступу: <https://archives.gov.ua/wp-content/uploads/16-11.pdf>

ДОДАТКИ

I. АНАЛІЗ ЛІРИЧНОГО ТВОРУ

I. Загальні питання:

- 1) назва твору, ім'я автора;
- 2) назва збірки, складовою якої є вірш;
- 3) рік написання та видання;
- 4) поштовх для створення збірки чи вірша;
- 5) кому присвячений; 6) наявність епіграфа, його значення.

II. Теоретичні, літературознавчі питання:

- 1) напрям, якого (яких) стосується вірш чи збірка;
- 2) жанр;
- 3) тема;
- 4) ідея;
- 5) мотиви;
- 6) образ ліричного героя;
- 7) строфіка;
- 8) кількість стіп;
- 9) розмір вірша;
- 10) назва стопи;
- 11) рима чи її відсутність;
- 12) вид рими;
- 13) художньо-зображальні мовні засоби

* *Художньо-зображальні мовні засоби – це:*

1) *тропи;*

2) *прийоми милозвучності (звукової організації мови, звукопису): алітерація – повтор приголосних; асонанс – повтор голосних звуків; повторення слів, їх початків (анафора), закінчень (епіфора) тощо;*

3) *прийоми творення поетичного образу: порівняння людського із зовнішнім, з природою; антропоморфічні порівняння – природа уподібнюється до людини, тотожність краєвиду і настрою, їх взаємозалежність; алегорія – поширення образу на цілий твір; образ-малюнок; наявність контрасту в самому образі.*

II. АНАЛІЗ ДРАМАТИЧНОГО ТВОРУ

I. Загальні питання:

- 1) назва твору, ім'я автора;
- 2) рік написання, рік видання;
- 3) історія написання;
- 4) наявність присвяти, епіграфа.

II. Теоретичні, літературознавчі питання:

- 1) жанр;
- 2) тема та ідея;
- 3) проблематика;
- 4) система образів;
- 5) сюжет;
- 6) композиція;
- 7) художньо-зображальні засоби словесного мистецтва: діалоги, монологи, репліки як засоби характеристики персонажів; наявність авторської характеристики та коментаря (опис обстановки, поведінки, жестів персонажів, ремарки тощо).

III. Культурологічні питання:

- 1) думки митців, критиків до твору
- 2) власна думка про твір.

III. АНАЛІЗ ЕПІЧНОГО ТВОРУ

I. Загальні питання:

- 1) назва твору, ім'я автора;
- 2) рік написання, рік видання;
- 3) історія написання;
- 4) наявність присвяти, епіграфа

II. Теоретичні, літературознавчі питання:

- 1) жанр;
- 2) тема та ідея;
- 3) проблематика;
- 4) особливості композиції;
- 5) образна система (засоби типізації та індивідуалізації);
- 6) мовностилістичні особливості твору.

III. Культурологічні питання:

- 1) думки митців, критиків до твору;
- 2) власна думка про твір;
- 3) естетична цінність твору.

**Питання до заліку
з дисципліни “Українська література I половини XX століття”**

1. Літературна дискусія 1925 – 1928 років. Роль М. Хвильового в цій дискусії.
2. Хронологічні межі та суспільні й ідейні особливості періодів розвитку української літератури XX століття.
3. Організація літературних сил в окремих спілках, групах та об'єднаннях у 20 – 30-ті роки XX століття.
4. Проблематика та особливості поезики віршів збірки П. Тичини “Сонячні кларнети”.
5. Тематичні групи віршів збірки П. Тичини “Сонячні кларнети”. Літературознавці про цю збірку.
6. Творчість П. Тичини періоду другої світової війни. Збірки цього часу.
7. Ідейно-художній аналіз поеми П. Тичини “Похорон друга”.
8. Проблематика та художні особливості поеми-симфонії “Сковорода” П. Тичини. Образ Г. Сковороди. Різні погляди літературознавців на цей твір.
9. Рання творчість М. Рильського. Аналіз поетичних збірок цього періоду.
10. Характеристика поезій М. Рильського “неокласичного періоду”.
11. Ідейно-художній аналіз творів М. Рильського “Слово про рідну матір”, “Україна”.
12. “Третє цвітіння” у творчості М. Рильського. Основні теми та мотиви віршів цього періоду.
13. Особливості поетичного стилю, новаторство у змісті й формі поезій М. Рильського.
14. Проблематика та художні особливості п'єси М. Куліша “Народний Малахій”.
15. Образ головного героя п'єси М. Куліша “Народний Малахій” Малахія Стаканчика.
16. Художні особливості п'єси М. Куліша “Патетична соната”. Роль музики. Сценічна доля твору.
17. Характеристика дійових осіб п'єси М. Куліша “Патетична соната”. Основні засоби характеротворення.
18. Тематика та проблематика п'єс М. Куліша. Новаторство драматурга.

19. Романтичне начало в зображенні революції в новелі М. Хвильового “Кіт у чоботях”.
20. Ідейно-художній аналіз новел М. Хвильового “Я (Романтика)”, “Мати”.
21. Викривально-сатирична спрямованість повісті М. Хвильового “Іван Іванович”.
- Основні засоби характеротворення персонажів.
22. Імпресіоністична стильова манера у творчості М. Хвильового та Г. Косинки.
23. Естетичні засади та культурологічна спрямованість творчості неокласиків.
24. Ідейно-художній аналіз творів поетів-неокласиків (за вибором студента).
25. Художні особливості поетичного доробку Б.-І. Антонича.
26. Український футуризм як літературне та естетичне явище 20-х років ХХ століття.
27. Ідейно-художній аналіз кіноповісті О. Довженка “Україна в огні”.
28. Літературне об’єднання українських письменників в еміграції МУР.
29. Ідейно-художній аналіз кіноповісті О. Довженка “Повість полум’яних літ”.
30. Поетика кіноповісті О. Довженка “Зачарована Десна”
31. Проблематика та ідейне звучання повісті Б. Антоненка-Давидовича “Смерть” Костя Горобенка.
32. Урбаністичні мотиви в романі В. Підмогильного “Місто”. Місце роману в українській літературі.
33. Проблематика та композиція, особливості розвитку сюжету роману В. Підмогильного “Місто”.
34. Система образів роману В. Підмогильного “Місто”. Характеристика Степана Радченка. Принцип зображення жіночих характерів.
35. Тематичний діапазон гумористичних творів Остапа Вишні. Поетика автобіографічних творів письменника.
36. Стильові особливості “Мисливських усмішок” Остапа Вишні (аналіз 2 – 3 усмішок за вибором студента).
37. Роман “Марія” Уласа Самчука – перший твір в українській літературі про голодомор.
38. І. Багряний в українській та світовій літературі. Роман “Тигролови”.
39. Представники “Празької школи” як символ незнищенності духу “розстріляного відродження”.
40. Творча манера Є. Плужника.

Список рекомендованої літератури, виданої з 2000 року

1. Агеєва В. П. Мистецтво рівноваги : Максим Рильський на тлі епохи / Віра Агеєва. – К. : Книга, 2012. – 391 с.
2. Агеєва В.П. Апологія модерну: обрис ХХ віку : статті та есеї. – К. : Грані-Т, 2011. – 404, [1] с.
3. Агеєва В.П. Поетика парадокса: Інтелектуальна проза В. Петрова-Домонтовича. – К.: Факт, 2006. – 432 с.
4. Агеєва В.П. Упоряд.: Київські неокласики. – К.: Факт, 2003. – 351 с.
5. Дивоовид: Антологія української поезії ХХ століття / Упорядн. І. Лучук. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007.
6. Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ століття: У 4-х книгах. – К., 2001.
7. Моренець В.П. Людина в часі (філософські аспекти української літератури ХХ - ХХІ ст.) / [упоряд. В. Моренець, М. Ткачук ; наук. ред. В. Моренець] ; Нац. ун-т "Києво-Могилянська академія". – К. : [Пульсари], 2010. – 275 с.

8. Моренець В.П. Оксиморон : літературознавчі статті, дослідження, есеї. – К. : [Аграр Медіа Груп], 2010. – 526 с.
9. Панченко В.Є. “Народу гілочка тернова...”: Диптих про поезію Ліни Костенко. – К.: Веселка, 2005. – 64 с.
10. Ковалів Ю.І. Історія української літератури ХІХ – поч. ХХІ ст. Том І. У пошуках іманентного сенсу. – К.: Академія, 2013. – 512 с.
11. Лебединцева Н.М. Сучасна українська література: Навчальний посібник. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – 104 с.
12. Харчук Р. Сучасна українська проза. Постмодерний період: Навчальний посібник. – К.: ВЦ «Академія», 2008.
13. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. – Чернівці, 2001.
14. Павличко С. Теорія літератури. – К. : Вид-во Соломії Павличко, 2002. – 679 с.
15. Астаф'єв О. Поетичні системи українського зарубіжжя. – К.: Інститут літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України, 2005. – 65 с.
16. Поети пражської школи: Срібні сурми: Антологія. – К.: Смолоскип, 2009. – 916 с.
17. Бурлакова І. “Ми у руці тримаєм тільки зерна...”: Новелістика на тлі маніфестацій МУРу: монографія. – К.: Приватний видавець Якубець А. В., 2010. – 360 с.
18. Ільницький О. Український футуризм (1914 – 1930). – Львів: Літопис, 2003. – 456 с.
19. Кавун Л. «М'ятежні» романтики вітаїзму: Проза ВАПЛІТЕ: монографія. – Черкаси, 2006. – 328 с.
20. Філатова О. Український роман 20 – 30-х років ХХ століття: Типологія авторської свідомості: Монографія. – Миколаїв: Іліон, 2010. – 486 с.
21. Мовчан Р. Український модернізм 1920-х: Портрет в історичному інтер'єрі: монографія. – К.: ВД «Стилос», 2008. – 544 с.
22. Пуніна О. Кінофікація українського літературного дискурсу (20 – 30-ті роки ХХ століття): монографія. – Донецьк: ДонНУ, 2012. – 332 с.
23. Кравців Б. Розгром українського літературознавства 1917 – 1937 рр. // Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ століття: У 4 кн. – Кн. 2. – К.: «Аконіт», 2001. – С. 16 – 40.
24. Луцький Ю. Літературна політика в радянській Україні 1917 – 1934. – К.: Вид-во «Гелікон», 2000. – 248 с.
25. Державин В. Література і літературознавство: Вибрані теоретичні та літературно-критичні праці. – ІваноФранківськ, 2005. – 492 с.
26. Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст.: У 4 кн./ За ред. В. Яременка. – К.: Аконіт, 2001. – 340 с.
27. Українська діаспора: літературні постаті, твори, бібліографічні відомості / Упор. В. А. Просалової. – Донецьк: Східний видавничий дім, 2012. – 516 с.
28. Літературознавчий словник-довідник / [ред. Р. Гром'яка, Ю. Коваліва та ін.] – К.: Академія, 2007. – 752 с.
29. Яременко В. Панорама української літератури ХХ століття: (Декаданс, модернізм, імпресіонізм, експресіонізм, символізм, неокласицизм, футуризм, неоромантизм та ін.) // Українська мова та література. – 2001. – № 11. – С. 1 – 24.
30. Качуровський І. Променисті силуети : лекції, доп., ст., есеї, розвідки; передм. М. Слабошпицького. – Київ : Києво-Могилянська академія, 2008. – 766 с.
31. Лавріненко Ю. Розстріляне відродження : антол. 1917–1933; підгот. тексту, фак. ред. і передм. М. Насенка. – Київ : Просвіта, 2001. – 794 с.
32. Міжнародний біографічний словник дисидентів країн Центральної та Східної Європи й колишнього СРСР / уклад. Є. Захаров, В. Овсієнко. – Харків : Права людини, 2006. – Т. 1. Ч. 1. – 516 с.
33. Погрібний А. Поклик дужого чину : Статті. Портрети. Силуети. Наближення. Публіцистика; вступ. ст. В. Дончика та П. Кононенка ; упоряд. Г. Погрібна. – К. : Просвіта, 2009. – 677 с.

34. Усі письменники і народна творчість : довідник. – К. : Майстер-клас, 2007 – 2008. – 863 с.
35. Історія української літератури ХХ – початку ХХІ століття. У трьох томах. – К., 2014. – 536 с.

Інтернет-ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського. – Режим доступу: <https://dnppb.gov.ua/ua/>
3. Бібліотека українських підручників. – Режим доступу: <https://pidru4niki.com/>

Список літератури (персоналії)

Микола Хвильовий

1. Безхутрий Ю. Хвильовий: Проблеми інтерпретації. – Харків: Фоліо, 2003. – 496.
2. Плющ Л. Його таємниця, або «Прекрасна ложа» Хвильового. – К.: Факт, 2006. – 872 с.
3. Кодак М. Микола Хвильовий як митець-психолог: Монографія. – Луцьк: ПВД «Твердиня», 2008. – 196 с.
4. Сенік Л. Роман опору. Український роман 20-х років: проблема національної ідентичності / Любомир Сенік. – Львів, 2002. – 240 с.
5. Кавун Л. «М'ятежні» романтики вітаїзму: Проза ВАПЛІТЕ: Монографія. – Черкаси, 2006. – 328 с.
6. Соловей О. Рання проза Миколи Хвильового в літературній критиці 1920-х років (з хрестоматійним додатком і питаннями для самоконтролю): Навчально-методичний посібник. – Донецьк: Донецький національний університет, 2003. – 172 с.
7. Соловей О. Микола Хвильовий та модернізм української прози 20-х років ХХ ст. // Актуальні проблеми української літератури і фольклору. – Випуск 5. – Донецьк, 2000. – С. 110 – 121.
8. Васків М. «Вальдшнепи» М.Хвильового як фрагмент завершеного роману. Проблеми інтерпретації й інтертекстуального прочитання // Слово і час. – 2009. – № 5. – С. 23 – 38.
9. Бондаренко Ю. Феноменальна та рутинна історія у прозі Миколи Хвильового: зони конфліктів і небезпек // Слово і час. – 2009. – № 2. – С. 74 – 81.
10. Сербілова Т. Російська культура як «інший» у спадщині Миколи Хвильового та модель подолання окциденталізму у проекті Миколи Куліша // Слово і час. – 2010. – № 1. – С. 3 – 17.
11. Нестелєєв М. Романтична візія суїцидальних мотивів у новелістиці Миколи Хвильового // Слово і час. – 2010. – № 10. – С. 23 – 33.
12. Цюп'як І. Поетика повістей Миколи Хвильового: Монографія. – Дніпропетровськ, 2008. – 106 с.
13. Полювання на Вальдшнепа: Розсекречений Микола Хвильовий. Науково-документальне видання. – К.: Темпора, 2009. – 296 с.

Микола Зеров

1. Москаленко М. Микола Зеров: Доля і доробок // Зеров М. Українське письменство. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. – С. 1235 – 1272.
2. Зеров М. Українська література в 1922 році // Зеров М. Українське письменство. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. – С. 345 – 349.
3. Зеров М. Українська література в 1923 році // Там само. – С. 353 – 362.

4. Зеров М. [Виступ на диспуті «Шляхи розвитку сучасної літератури»] // Там само. – С. 436 – 440.
5. Зеров М. М. Доленго. Критичні етюди // Там само. – С. 459 – 461.
6. Зеров М. Наші літературознавці і полемісти // Там само. – С. 521 – 549.
7. Зеров М. Перед судом методолога // Там само. – С. 550 – 559.

Євген Плужник

1. Євген Плужник. Три збірки. – К.: Темпора, 2018. – 280 с.
2. Токмань Г. Л. Жар думок. Лірика Євгена Плужника як художньо-філософський феномен. – К., 2013. – 224 с.
3. Кодак М. Огрім Євгена Плужника – поета : монографія ; НАН України, Ін-т літ. ім. Т. Шевченка. – Луцьк : Твердиня, 2009. – 189 с.
4. Неборак В. Світ, народжений від пострілів: особистість, соціум, природа. Українські літературні школи та групи 60 – 90-х рр.. ХХ ст.: Антологія вибраної поезії та есеїстики / упоряд., автор вступ. слова, біобібліограф. відомостей та прим. В. Габор. – Львів: ЛА «Піраміда», 2009. – С. 400–409.
5. Лаврінченко Ю. Євген Плужник // Розстріляне Відродження. Антологія 1917–1933. Поезія – проза – драма – есей. – К.: Смолоскип, 2004. – С. 623–638.

Тодось Осьмачка

1. Біліяїв В. “На неокраїнім крилі...”. – Донецьк : Східний видавничий дім, 2003. – 348 с.
2. Барчан В. В. Творчість Теодосія Осьмачки в контексті стильових та філософських вимірів ХХ століття. Монографія. – Ужгород: ТІМРАНИ, 2008. – 432 с.
3. Бойчук Б. Тодось Осьмачка //Спомини в біографії. – К.: Факт, 2003. – С. 65 –70.
4. Костюк Г. Тодось Осьмачка: здалеку і зблизька (спостереження, зустрічі й діалоги) // Зустрічі і прощання: Спогади. – К.: Смолоскип, 2008. – Кн. 2. – С. 324 –376.
5. Українська діаспора: літературні постаті, твори, бібліографічні відомості / Упорядк. В. А. Просалової. – Донецьк: Східний видавничий дім, 2012. – 516 с.
6. Козак С. Б. Тодось Осьмачка в часописі “Українські вісті” // Рукописна та книжкова спадщина України. – 2013. – Вип. 17. – С. 211 –220. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rks_2013_17_13
7. Коваленко В. “Русалко з куцівських ярів”. – Черкаси, 2018. – 219 с..

Микола Куліш

1. Кореневич М. Маска справжня й уявна (Гротесковість драматургії Миколи Куліша) // Слово і час. – 2000. – № 11. – С. 32 – 37.
2. Лисенко Т. Нове філософське бачення театрального мистецтва: сюрреалістичний «Театр жорстокості» Антонена Арто і «Молодий театр» Леся Курбаса // Слово і час. – 2002. – № 11. – С. 83 – 86.
3. Голобородько Я. Микола Куліш: сучасний погляд. – Х., 2004.
4. Стех М.Р. “Революція маленької людини” у ранніх п'єсах Миколи Куліша // “Сучасність”. – 2004. – № 11.
5. Сучасники про Миколу Куліша: Дайджест прижиттєвих публікацій. – К., 2005.
6. Мегела І.П. Шлях Миколи Куліша до новочасної драми (між вертепом і гротеском). В кн.: Мегела І.П. У світі вічних образів: Статті, лекції, відгуки. – К., 2006.
7. Свербілова Т., Скорина Л. Українська драма 30-х років як модель масової культури та історія драматургії у постатях. – Черкаси, 2007.
8. Модерна драматургія і театр. – Режим доступу: <http://www.e-litera.com.ua/upload/grade-11/meth/grade-11-2-Kulish.pdf>

9. Микола Куліш – драматург світового масштабу : До 120-річчя від дня народження. Бібліографічний список літератури. – К., 2012. – 31 с. – Режим доступу: <http://biography.nbuv.gov.ua/data/data/bibliogr/3142.pdf>

Майк Йогансен

1. Мельників Р. Майк Йогансен: ландшафти трансформацій: Монографія. – К.: Смолоскип, 2000. – 156 с.
2. Мельників Р. Людина з химерним ім'ям / Ростислав Мельників // Йогансен М. Вибрані твори. – К.: Смолоскип, 2001. – С. 5 – 28.
3. Ільницький О. Український футуризм (1914 – 1930). – Львів: Літопис, 2003. – 456 с.
4. Денисенко В. Типи комічного у “Подорожі доктора Леонардо...” Майка Йогансена // Слово і час. – 2000. – № 11. – С. 65 – 69.

Валер'ян Підмогильний

1. Тарнавський М. Між розумом та ірраціональністю. Проза Валер'яна Підмогильного: монографія. – К.: Університетське видавництво «Пульсари», 2004. – 232 с.
2. Смолич Ю. Підмогильний // Нашадок степу: Спогади про Валер'яна Підмогильного. – Дніпропетровськ, 2001. – С. 31 – 50.
3. Мороз-Стрілець Т. Університет на дому // Нашадок степу: Спогади про Валер'яна Підмогильного. – Дніпропетровськ, 2001. – С. 50 – 54.
4. Коваленко-Плужник Г. Спогади // Нашадок степу: Спогади про Валер'яна Підмогильного. – Дніпропетровськ, 2001. – С. 142 – 171.
5. Шерех Ю. Людина і люди (“Місто” Валер'яна Підмогильного) // Українська мова та література. – 2000. – № 37. – С. 6 – 8.
6. Шерех Ю. Білок і його забурення // Досвід кохання і критика чистого розуму: Валер'ян Підмогильний: тексти та конфлікт інтерпретацій. – К.: Факт, 2003. – С. 331 – 341.
7. Галета О. Проза життя // Досвід кохання і критика чистого розуму: Валер'ян Підмогильний: тексти та конфлікт інтерпретацій. – К.: Факт, 2003. – С. 7 – 20.
8. Монахова Н. «Невеличка драма» Валер'яна Підмогильного: парадокси тілесності // Досвід кохання і критика чистого розуму: Валер'ян Підмогильний: тексти та конфлікт інтерпретацій. – К.: Факт, 2003. – С. 383 – 390.
9. Підмогильний В. Листи з Соловків / Валер'ян Підмогильний // Досвід кохання і критика чистого розуму: Валер'ян Підмогильний: тексти та конфлікт інтерпретацій. – К.: Факт, 2003. – С. 407 – 427.
10. Луцій С. Великі проблеми “Невеличкої драми” В. Підмогильного // Слово і час. – 2000. – № 2. – С. 37 – 40.
12. Пізнюк Л. Проблеми відчуження та абсурду в “Місті” В. Підмогильного // Слово і час. – 2000. – № 5. – С. 62 – 66.

Олександр Довженко

1. Саливончик П. Щоденник як літературний жанр (теоретичний аспект) / Павлина Саливончик // Актуальні проблеми української літератури і фольклору: Наук. зб. – Випуск 5. – Донецьк: Кассіопея, 2000. – С. 129 – 154.
2. Буряківський О. Довженко визволяється з полону. Посмертно // Корогодський Р. Довженко в полоні. – К.: Гелікон, 2000. – С. 8 – 12.
3. Марисняк Т. Олександр Довженко: трагічне життя й титанічна праця // Українська мова й література в сучасній школі. – 2012. – № 6. – С. 56 – 59.

Віктор (Петров) Домонтович

1. Агеєва В. Поетика парадокса: Інтелектуальна проза Віктора Петрова-Домонтовича: монографія. – К.: Факт, 2006. – 432 с.
2. Гірняк М. Таємниця роздвоєного обличчя: Авторська свідомість в інтелектуальній прозі Віктора Петрова-Домонтовича: монографія. – Львів: Літопис, 2008. – 286 с.
3. Агеєва В. Мовні ігри В. Домонтовича // Домонтович В. Дівчина з ведмедиком. Болотяна Лукроза. – К.: Критика, 2000. – С. 3 – 21.
4. Агеєва В. Путівник для інтелектуального бродяжництва // Критика. – 2000. – Число 3. – С. 14 – 17.
5. Агеєва В. Нова жінка у прозі В. Домонтовича // Слово і час. – 2002. – № 10. – С. 25 – 36.
6. Агеєва В. Модерна героїня в романістиці В. Домонтовича // Агеєва В. Жіночий простір: Феміністичний дискурс українського модернізму: монографія. – К.: Факт, 2003. – С. 227 – 245.
7. Матвієнко С. Людина кількох епох // Критика. – 2000. – Число 6. – С. 28 – 31.
8. Матвієнко С. Опосередковане зізнання: Віктор Петров та його “Особа Сковороди” // Слово і час. – 2002. – № 10. – С. 54 – 60.
9. Рибалко Ю. Психоаналітичні паралелі в творчості В. Підмогильного та В. Домонтовича (на прикладі «Повісті без назви» і «Доктора Серафікуса») / Юлія Рибалко // Слово і час. – 2002. – № 10. – С. 60 – 68.
10. Мішеніна Н. Історіософський мотив зміни епох як модель внутрішнього інтертексту (Проза Віктора Петрова-Домонтовича) // Слово і час. – 2002. – № 11. – С. 26 – 32.
11. Корогодський Р. На межі... // Сучасність. – 2000. – Число 2.; Число 3. – С. 114 – 144.
12. Шкандрій М. Підривна творчість: ранні романи Віктора Домонтовича // Шкандрій М. В обіймах імперії: Російська і українська літератури новітньої доби. – К.: Факт, 2004. – С. 355 – 372.
13. Петров В. Естетична доктрина Шевченка (до постановки проблеми) // Слово і час. – 2002. – № 10. – С. 37 – 41.
14. Петров В. Листи до Софії Зерової // Слово і час. – 2002. – № 10. – С. 46 – 50.
15. Петров В. Автобіографія // Слово і час. – 2002. – № 10. – С. 51 – 52.
16. Брайчевський М. В. П. Петров – учений-універсал // Слово і час. – 2002. – № 10. – С. 13 – 17.
17. Корпусова В. В. Петров (Домонтович): етногенетика як свобода самовиявлення // Слово і час. – 2002. – № 10. – С. 17 – 25.
18. Корпусова В. «Третє» життя В. П. Петрова: «Він був людиною покликання, а не визнання» // Слово і час. – 2002. – № 10. – С. 69 – 74.
19. Кравченко Н. Збагнення // Слово і час. – 2002. – № 10. – С. 81 – 89.

Іван Багряний

1. Братусь М. Кольористичний епітет як ознака тоталітарної доби: За творами Івана Багряного // Дивослово. – 2001. – № 5. – С. 14 – 15.
2. Грабовська І. Чи корисно українцям ходити по лезу бритви? // Сучасність. – 2002. – № 5. – С. 79 – 85.
3. Жулинський М. Іван Багряний // Жулинський М. Слово і доля. Навчальний посібник. – К.: А.С.К., 2002. – С. 511 – 523.
4. Нитченко Д. Літературна спадщина Івана Багряного. Листування. У 2 томах. Том Перший (1946 – 1963). – К.: Смолоскип, 2002. – С. 9 – 25.
5. Правдюк О. Куркульським шляхом. Про творчість Багряного // Багряний І. Листування У двох томах. Том 1 (1946 – 1963). – К.: Смолоскип, 2002. – С. 86 – 97.
6. Кодак М. Викрадання людини (психологізм «Саду Гетсиманського» Івана Багряного) // Слово і час. – 2005. – № 6. – С. 25 – 32.
7. Горячок І. Памфлет І. Багряного “Чому я не хочу вертатись до СРСР?” // Історія в серед. і вищ. навч. закладах України. – 2006. – № 11 – 12. – С. 27 – 29.

8.Згурська Л. Іван Багряний – письменник і громадянин // Українська мова й література в сучасній школі. – 2012. – № 4. – С. 59 – 66.

Б. Антоненка-Давидовича

1. Борис Антоненко-Давидович – творчість ціною втраченого життя [Текст]: краєзнавчий бібліографічний нарис / центральна міська бібліотека для дорослих ім. Бориса Антоненка-Давидовича; укладач провідний бібліограф МЦБС В. І. Салогуб. – Ромни, 2014.
2. Бойко, Л. З когорти одержимих: Життя і творчість Бориса Антоненка-Давидовича в літературному процесі ХХ століття. – К. : Вид. дім «КМ Академія», 2003. – 584 с.
3. Смерть: повість // Лавріненко Ю. Розстріляне відродження. Антологія 1917 – 1933 : поезія – проза – драма – есей. – К. : Вид. центр «Просвіта», 2001. – С. 418 – 473.
4. До першоджерел!. – К., 2004. – С. 6–67. – (Серія «Українське розстріляне відродження»).
5. Удосвіта : спогади з дитячих літ // Дніпро. – 2000. – № 1–2. – С. 9 –43; №3–4. – С. 5 – 42.
6. Бойко, Л. Лицар правди і добра // Антоненко-Давидович Б. Смерть. Сибірські новели. Завищені оцінки. – К. : Видавництво гуманітарної літератури, 2005. – С. 5 – 38.
7. Безкомпромісність дисидента // Корнющенко І. Відлуння : оповідки та етюди з життя письменників-уродженців Сумщини і тих, хто працював або бував у цьому краї. – Суми, 2006. – С. 110 – 111.
8. “Підуть і правнуки...”: Спогади про Б. Антоненка-Давидовича // Світличний І., Світлична Н. Із живучого племені Дон Кіхотів. – К.: Грамота, 2008. – С. 535 –553.
9. Жила, С. Вивчення роману Бориса Антоненка-Давидовича «За ширмою» // Дивослово. – 2000. – № 4. – С. 44–50.
10. Шептицька, Т. Проблема малоросійства у творчості Бориса Антоненка-Давидовича // Визвольний шлях. – 2004. – Кн. 8 (677). – серп. – С. 56 – 64.
11. Миронець Н. На тлі трагічної історії; передм. О. Кобець. – К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 2003. – 159 с.
12. Ткаченко О. Нескорений майстер // Антоненко-Давидович Б. Вибрані твори. – К., 2006. – С. 3 – 28.

Богдан-Ігор Антонич

1. Антонич Б.-І. Велика гармонія : (модерністична поезія ХХ століття) : для ст. шк. віку; упоряд., передм., прим. Д. Павличка. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К. : Веселка, 2003. – 350 с.
2. Антонич Б.-І. Велика гармонія = The Grand Harmony ; перекл., передм. від перекл. і прим. М. Найдана. – Л. : Літопис, 2007. – 118 с. – укр. та англ. м.
3. Антонич Б.-І. Зелена Євангелія : [поезія, драматургія, проза, статті]; упор., передм., прим. Дмитра Павличка. – К. : Веселка, 2009. – 463 с.
4. Антонич Б.-І. На другому березі : [фрагменти з незакінченого роману] ; [відп. за вип. А. Ю. Хорошевський]. – Харків : Фоліо, 2008. – 288 с.
5. Ільницький М. Формули осягання Антонича. – Л. : Піраміда, 2015. – 236 с.
6. Павличко Д. Перстень життя : літературний портрет Б.-І. Антонича. – К.: Веселка, 2003. – 46 с.
7. Бернадська Н. Богдан-Ігор Антонич. Основні віхи життя і творчості. “Автобіографія”. “Привітання життя”. “Три перстені”. “Пісня про незнищенність матерії”. “Ротації” / Н. І. Бернадська // Українська література ХХ століття : навч. посіб. для старш. та вступ. до вищ. навч. закл. – Київ, 2002. – С. 40–46.
8. Богдан-Ігор Антонич // Українська література : імена і долі письменників : методичні поради : в 3-х частинах. – К., 2001. – С. 180–187.
9. Богдан-Ігор Антонич (1909–1937) // Усі українські письменники : біограф. нарис, літ.-худ. огляд, перелік основних творів, л-ра для додаткового користув., термінологічний словник. – Харків, 2005. – С. 10–14.

10. Богдан-Ігор Антонич (1909–1937) // Київська старовина. – 2004. – № 5. – С. 167–175.
11. Бондаренко А. Словесні маски “дитини буття” в художньому мовомисленні Б.-І. Антонича // Слово і час. – 2001. – № 12. – С. 43–48.
12. Буряк О. “У дно, у суть, у корінь речі...” Художньо-філософська концепція людини в поезії Б.-І. Антонича // Слово і час. – 2000. – № 11. – С. 44–47.
13. Голик Р. Поезія чуда: семіотика незвичайного в українській літературі та культурі (середньовічні мотиви у творчості Б.-І. Антонича) // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність : ювілейний зб. на пошану чл.-кор. НАН України Миколи Ільницького. – Л., 2004. – Вип. 12. – С. 468–475.
14. Гончар В. Інший опришок : “Довбуш” Богдана Ігоря Антонича // Дзвін. – 2019. – № 3. – С. 196–202.
15. Василенко В. Слова в зеленій гамі : [про укр. поета Богдана-Ігоря Антонича] // Історичний календар 2002. – 2002. – Вип. 8. – С. 326–334.
16. Витрикуш Г. Колова модель єдності світу в художній інтерпретації Б.І. Антонича і поетів-шістдесятників // Вітчизна. – 2006. – № 9–10. – С. 149–159.
17. Гординський С. Богдан-Ігор Антонич. Його життя і творчість // На переломі епох. – Л., 2004. – С. 220–236.
18. Ільницький М. Незнищенність поезії : [про творчість Богдана-Ігоря Антонича] // Вітчизна. – 1968. – № 6. – С. 5–44.
19. Калинець І. Знане і незнане про Антонича // Дзвін. – 2010. – № 10. – С. 111–122.
20. Майданій Т. Богдан-Ігор Антонич – поет великої гармонії // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2019. – № 16–18. – С. 80–87.
21. Байло В. Незгасимий перстень життя : урок за збіркою Богдана-Ігоря Антонича “Три перстені” // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2014. – № 27. – С. 22–25.
22. Ільницький Д. В Антонича на батьківщині : Про музей-садибу Антоничів у Борятині // Дзвін. – 2014. – № 10. – С. 135–141.

Улас Самчук

1. Жив'юк А. А., Комаренко Т. О. Самчук Улас Олексійович // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол. : В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. – К. : Наук. думка, 2012. – Т. 9. – 944 с.
2. Енциклопедія українознавства / Наукове товариство імені Шевченка. – Париж, 1955–2003.
3. Бондаренко Ю. Роман-хроніка Уласа Самчука «Марія»: Україна між космосом та історією // Слово і Час. – 2011. – № 6. – С. 25–33. – Режим доступу: http://sich.ilnan.gov.ua/images/2011/SiCh_06_2011.pdf#page=25
4. Васків М. Жанрові особливості романістики Уласа Самчука. «Кулак» У. Самчука: між мистецтвом і публіцистикою, традицією та її оновленням // Український еміграційний роман 1930 – 50-х років. – Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2011. – С. 15–34.
5. Гром'як Р. Розпросторення духовного світу Уласа Самчука (Від трилогії «Волинь» до трилогії «Ost») // Орієнтації. Розмисли. Дискурси. 1997–2007. – Тернопіль : Джура, 2007. – С. 248–267.
6. Празька літературна школа: Ліричні та епічні твори / Упорядкування і передмова В. А. Просалової. – Донецьк: Східний видавничий дім, 2008. – 280 с.
7. Київська глорія Уласа Самчука // Цалик С., Селігей П. Таємниці письменницьких шухляд: Детективна історія української літератури. – К.: Наш час, 2010. – С. 140–184.
8. Нагорна І. У дні виняткового часу. – Рівне, 2008. – 54 с.
9. Поліщук Я. Формули ідентичності Уласа Самчука на тлі доби // Дивослово. – 2004. – № 7. – С. 26–29.
10. Руснак І. “Я був повний Україною...”: Художня історіософія Уласа Самчука. – Вінниця, 2005. – 405 с.

11. Улас Самчук: ескізи до творчого портрета / С. Я. Синюк. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2018. – 296 с.

Олена Теліги

1. Абліцов В. Г. Теліга Олена // Український Все-Світ. – Т. 1. – К. : КИТ, 2011. – С. 293–295.
2. Кот С. І. Теліга Олена // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол. : В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. – К. : Наук. думка, 2013. – Т. 10 : Т – Я. – С. 47. – 784 с.
3. Миронець Н. Біографія Олени Теліги: неточності, помилки, фальсифікації // Олена Теліга: За спільноту в нації і за братерство в народі. Матеріали Науково-практичної конференції. – УВС ім. Ю. Липи. – К., 2017. – С. 25 – 46.
4. Патриляк І. Теліга Олена // Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. – К.: Парламентське видавництво, 2011. – С.703.
5. Празька літературна школа: Ліричні та епічні твори / Упорядкування і передмова В. А. Просалової. – Донецьк : Східний видавничий дім, 2008. – 280 с.
6. оя Б. Сильні духом: Олег Ольжич, Олена Теліга — поети і герої // Дивослово. – 2005. – № 4. – С. 14–20.
7. Скорина Людмила. Література та літературознавство української діаспори. Курс лекцій. – Вид. 2-е, доп. – Черкаси : Брама-Україна. – 2005. – 384 с.
8. Теліга О. Листи. Спогади / Упоряд., вст. ст., прим. Н. Миронець. – К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 2003. – 400 с.
9. Українська діаспора: літературні постаті, твори, біобібліографічні відомості / Упорядк. В. А. Просалової. – Донецьк : Східний видавничий дім, 2012. – 516 с.

Євген Маланюк

1. Біляїв, В. І. “На неокраїнім крилі...” = On unclipped wing : штрихи до літературних портретів західної діаспори; Укр. культуролог. центр. – Донецьк : Східний видавничий дім, 2003. – 348 с.
2. Бублейник, Л. В. Особливості художнього мовлення : навчальний посібник зі спецкурсу для студ. вузів. – Луцьк : Вежа, 2000. – 177 с.
3. Бублейник, Л. В. Слово в українській поезії : навчальний посібник зі спецкурсу. – Луцьк : Твердиня, 2012. – 288 с.
4. Гординський, С. На переломі епох : літературні статті, огляди, есеї, рецензії, спогади, листи / С. Гординський ; упоряд., наук. ред., післям. Р. Лубківського. – Львів : Світ, 2004. – 504 с.
5. Качкан, В. А. Постаті : студії, есеї, силуети, рефлексії : в 2 т. Т. 2; за заг. ред. М. Романюка. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2013. – 736 с.
6. Неврлий, М. Я. Минуле й сучасне : збірник слов'янознавчих праць; передм. І. Дзюби. – К. : Смолоскип, 2009. – 956 с.
7. Просалова, В. А. Поезія "Празької школи" : навчальний посібник для студ. гуманітар. спец. вузів. – Донецьк : Веда, 2000. – 80 с.
8. Баган, О. Як трактувати творчість Євгена Маланюка у школі? : спроба цілісного підходу // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2002. – № 6. – С. 92–103.
9. Голик, О. "Душа болить за рідну Україну" : цикл уроків за творчістю Є. Маланюка : [11 клас] // Українська мова і література в школах України. – 2014. – № 11. – С. 50–55.
10. Горбатюк, В. Я знаю, – ви мене розстріляєте! : Євген Маланюк і Павло Тичина: зустріч у Празі // Дзвін. – 2016. – № 1. – С. 211–213.
11. Дем'яненко, С. "Мушу випити келих до краю..." : вивчаємо життя і творчість Євгена Маланюка : [конспект заняття у вузі] / Світлана Дем'яненко // Дивослово. – 2014. – № 12. – С. 14–24.